

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra PRØVER AF SNORRO OG SAXO

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 5. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig04val-shoot-idm140015235687744/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

SNORRO OG SAXO.

GRUNDTVIGS store Hovedværk i Tiden fra 1815 til 1822, altsaa i syv af hans bedste Manddomsaaar, er Oversættelserne eller »Forskningerne« af Nordens gamle Krøniker af Saxo og Snorre.

Han gik til dette nøjsommelige Arbejde med den Kærlighed, som han i Danmarks Trængselsaar havde faaet til sit fattige Fædreland og til Nordens rige historiske Minder, og han medbragte, foruden en forsvarlig Kundskab i de gamle Sprog, et Mesterskab i Modersmaalet, som alle maatte anerkende. Det var et stort Offer, han bragte sit Folk, ved i syv Aar at isænke sin Digersjæl til dette »Bogormværke«, som optog hans Arbejdskraft baade Dage og Nætter. Men han underkastede sig disse haarde Vilkaar i det inderlige Haab, at de gamle Krøniker i deres nye Klædning skulde blive et mægtigt Middel til at genoplive Nordens Aand hos Danske og Norske. Han udmattede sin Ildhu og tømte sit rige Lune til Bunden for at gøre Oldskrifternes Saga og Kvad folkelige paa ny. Han gav dem sit bedste Hjerterblod og tilsatte næsten hele sin Livskraft derpaa. Og saa maatte han dog, da Arbejdet var til Ende, erkende, at det var i det mindste halvvejs spildt, fordi han nu omsider indsaa, at selv de bedste Bøger ikke kan vække et Folk af dets Dvale.

I Begyndelsen blev hans Foretagende mødt med ikke ringe Deltagelse og fra mange Kredse støttet med Pengegaver, der maa kaldes store i hine fattige Tider. Men i Aarenes Løb tabte Interessen sig, mens Kritiken voksede, fordi man fandt Oversættelsens Stil altfor »grundtvigsk«. Kun faa havde Øje for, at der her forelaa et sprogligt Mesterværk, hvis Værd i Virkeligheden var uafhængigt af, om de gamle Tekster kom til deres fulde Ret i Gengivelsen. De dannede Smagsdommere rynkede paa Næsen af den megen »Borgestue-Snak«, som bredte sig deri, og Menigmand, for hvis Skyld Sproget var gjort saa jævnt, var endnu for lidet oplyst til at gøre Brug af den dyrebare Sjælegave, som her blev tilbudt ham. Mange af den smukke, storstuede Kværtudgaves 3000 Eksemplarer kom til at ligge ulæste omkring i Sognene, og først en Menneskealder senere lykkedes det at faa et nyt Oplag trykt i mere farveligt Udstyr.

Trods disse bedrøvelige Kendsgerninger blev Grundtvigs opofrende Arbejde dog ikke nyttigt. For ham selv blev de syv Aars »Vinter-

Prøver af Snorro og Saxo

sæde i Studerekammeret blandt de gamle Skrifter en Forberedelse til hans kommende folkelige Virksomhed, og for hans Landsmænd fik Kongekrønikerne senere Betydning som et af de vigtigste Hjelpe-midler ved Undervisningen i de frie Skoler for Børn og Voksne. Heller ikke maa det overses, at Ingemanns historiske Romaner for en stor Del skylder Grundtvigs Saxo deres Fremkomst.

Endnu i 1810 havde Grundtvig ment, at en gennemset Udgave af Vedels Saxo var at foretrække for en ny Oversættelse, i al Fald som den, hvortil G. L. Baden gjorde Forslag. Se ovenfor II. S. 30—31. — Et Par Aar senere rejstes Spørgsmaalet om en ny Oversættelse af Snorre. Selskabet for Norges Vel, som var stiftet 1809, vedtog den 23. Maj 1812 at bekoste en saadan og overdrog Arbejdet til Is-lænderen Paul Arnesen, der for Kvadernes Vedkommende skulde have Grundtvig til Medarbejder. Da Arnesen Aaret efter erkendte, at han ikke kunde faa Tid til at fremme Værket, blev hele Oversættel-sen overdraget til Grundtvig, der samme Aar flyttede til København som tjenstledig Kapellan. — Selskabet for Norges Vel kom imidlertid i Opløsning ved Rigernes Adskillelse i 1814, og den 3. August 1815 vedtog den københavnske Afdeling at danne et nyt Samfund under Navn af Selskab for nordiske Oldskrifter. »Etatsraad Pram, Højesteretsadvokat F. W. Treschow og Pastor Grundtvig valgtes til at træde sammen i en Komité for at indgive Forslag til det ny Samfunds Organisation. Paa Mødet erklærede Grundtvig tillige, at han med Hensyn til Oversættelsen af Snorro betragtede sig som løst fra sine Forpligtelser til Selskabet for Norges Vel, da han i lang Tid ikke havde hørt fra dette og heller ikke kunde underkaste sig de Vilkaar, Selskabet stillede. Han vilde nu tillige udgive en Oversættelse af Saxo. For at disse to Oversættelser skulde kunne sælges til Menigmand for en billig Pris, foreslog han, at det ny Samfund skulde udsende Prøver af begge Oversættelser, ledsagede af en Indbydelse til at yde Bidrag til dette Formaalets Opnaaelse«. — Dette vedtoges, og saaledes fremkom det lille Skrift, som nedenfor meddeles.

For at give en bedre Oversigt over Grundtvigs videre Arbejde med de gamle Krøniker, er alle de Stykker af Grundtvigs Oversæt-telse og Indledningsdigte til Krønikerens forskellige Dele, som kan finde Plads i denne Udgave, samlede her. Det lille Brud paa Tids-følgen, som denne Ordning medfører, behøver næppe nogen Und-skyldning.